

РІШЕННЯ
щодо присудження наукового ступеня
кандидата наук

Спеціалізована вчена рада Д 29.051.11 Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля Міністерства освіти і науки України, м. Київ, прийняла рішення щодо присудження наукового ступеня кандидата психологічних наук **Сльот Марині Олегівні**

на підставі прилюдного захисту дисертації
«Соціально-психологічний супровід молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань»

у вигляді рукопису
за науковою спеціальністю 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи»

25 квітня 2026 року, протокол № 10.

Сльот Марина Олегівна, 1974 року народження,
громадянка України,
освіта вища: закінчила у 1998 році Одеську державну консерваторію ім.
А. В. Нежданової
за спеціальністю «Фортепіано»;
закінчила у 2022 році Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
за спеціальністю «Психологія».

В аспірантурі не навчалась.

Працює практичним психологом ГО «Центр психологічної допомоги «Конфіденс» (м. Київ) з 24 жовтня 2022 року й по теперішній час.

Дисертація виконана у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля МОН України, кафедра практичної психології та соціальної роботи, м. Київ.

Науковий керівник – Завацький Юрій Анатолійович, доктор психологічних наук, професор, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля МОН України, завідувач кафедри фізичного виховання.

Здобувачка має 22 опублікованих праці за темою дисертації, з них 13 праць написано без співавторів, 6 статей у наукових фахових виданнях, у тому числі:

1. Сльот М.О. Соціально-психологічний супровід молоді в процесі відновлення після втрати. *Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*. К.; Ніжин: ПП Лисенко, 2020. Т. IX, Вип. 13. С. 739-746.
2. Френкель С., Турбан В.В., Козьменко О.І., Завацька Н.Є., Піддубна В.В., Сльот М.О. Проблема соціально-психологічної підтримки особистості: теоретико-методологічні підходи. *Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи: зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. К.: Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2023. № 1 (60). С. 15-24. *(Особистий внесок авторки полягає у розкритті теоретико-методологічних підходів до соціально-психологічної підтримки молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань)*.
3. Крижановський О.М., Журба М.А., Завацька Н.Є., Завацький Ю.А., Сльот М.О., Захарченко Б.О. Дескриптори соціально-психологічних ресурсів безпеки особистості. *Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи: зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. К.: Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2025. № 3 (68). Т. 2. С. 262-272. *(Особистий внесок авторки полягає у з'ясуванні соціально-психологічних ресурсів молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань)*.
4. Popovych I., Halian I., Halian O., Yakymchuk B., Hotsuliak N., Radul S., Slot M., Hoian I. Regression models of coaches' coping behaviours under adverse conditions of activities. *Journal of Physical Education and Sport*. 2026. № 26 (2). P. 187-196. **(Scopus)** *(Особистий внесок авторки полягає у визначенні моделей coping-поведінки молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань)*.

Офіційні опоненти:

1. Гейко Євгенія Вікторівна, доктор психологічних наук, професор, професорка кафедри практичної психології, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка МОН України,

дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. В першому розділі дисертації доволі ретельно виокремлено провідні наукові підходи до висвітлення втрати та її переживання особистістю.

Проте, було б доцільно провести порівняльний аналіз й визначити переваги й недоліки розглянутих підходів, а також обґрунтувати переваги системно-інтегративного підходу, що пропонується в якості провідного у дослідженні.

2. В ході теоретичного аналізу втрати авторкою висвітлено різні концепції внутрішнього світу особистості й запропоновано модель внутрішнього світу як простору, в якому розгортається переживання втрати. Розкрито сутність терміну «картина світу», щодо визначення системи переконань особистості про сутність світу й власного «Я» в цьому світі. Проте, залишилися поза увагою базисні переконання особистості, що утворюють картину світу. Варто внести роз'яснення щодо цього суттєвого аспекту.
3. У процесі визначення специфіки організації емпіричного дослідження представлено вибірку за віковими, статусними особливостями й тривалістю переживання травми. Проте не конкретизовано вид травми. У зв'язку з цим є необхідність проаналізувати специфіку стресорів, що відрізняються різним ступенем загрози життю, структурою травматичних впливів.
4. Безсумнівно цікавим та ефективним обрано метод терапії травми, а саме музикотерапію. Проте, в структурі дослідження зазначено, що груповому етапу терапії передує етап індивідуальної терапії. Однак цей важливий етап залишився недостатньо висвітленим у роботі.

2. Лисничка Ірина Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» МОН України,

дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У дослідженні в якості продуктивного підсумку переживання втрати висвітлено психологічні новоутворення. Зауважується на можливості запозичення цього поняття з галузі психології розвитку. Проте, на нашу думку, дуже поверхово визначено саме соціально-психологічні основи зазначених новоутворень, як результату переживання травми і втрати.
2. Авторкою артикульовано необхідність визначення та систематизації соціально-психологічних умов супроводу молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань. При цьому вбачаємо необхідність більш чіткої диференціації таких умов.
3. Впродовж першого етапу констатувального дослідження здійснено порівняльний аналіз стилів життя військових і цивільних осіб, чоловіків та жінок, які пережили травму, котрий засвідчив наявність як спільних, так і відмінних тенденцій. Зазначено, що саме духовний стиль виступає

універсальним ресурсом для всіх груп, оскільки травматичний досвід актуалізує потребу у пошуку сенсу та моральної опори. Суттєві положення цього етапу емпіричного дослідження потребують більш ґрунтовного їх висвітлення.

4. В авторефераті дисертації варто було б більш змістовно розглянути авторський курс музикотерапії в процесі соціально-психологічного супроводу молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань.

На дисертацію та автореферат надійшло 7 відгуків:

1. Від доктора психологічних наук, професора Ігора Гояна, професора кафедри соціальної психології Карпатського національного університету імені Василя Стефаника МОН України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

2. Від доктора психологічних наук, професорки Оксани Кононенко, завідувачки кафедри соціальної психології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова МОН України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

3. Від доктора психологічних наук, професорки Оксана Лич, професорки кафедри педагогіки та психології Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана МОН України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

4. Від доктора психологічних наук Вікторії Корнієнко, професорки кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара МОН України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

5. Від доктора психологічних наук, професорки Вікторії Турбан, завідувачки лабораторією загальної психології та історії психології ім. В. А. Роменця Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

6. Від доктора психологічних наук, професора, члена-кореспондента НАПН України Ігоря Поповича, професора кафедри психології Херсонського державного університету МОН України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

7. Від доктора психологічних наук, професорки Алли Борисюк, завідувачки кафедри психології та філософії Буковинського державного медичного університету МОЗ України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

У дискусії взяли участь члени спеціалізованої вченої ради: Ю. О. Бохонкова, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; Л. С. Пілецька, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; В. Й. Бочелюк, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; О. О. Блискун, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; С. О. Гарькавець, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; Л. В. Черновська, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; О. Г. Лосієвська, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; Г. М. Побокіна, кандидат психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає.

При проведенні таємного голосування виявилось, що із 10 членів спеціалізованої вченої ради, які взяли участь у голосуванні (з них 9 докторів наук за профілем дисертації), проголосували:

«За» – 10 членів ради,

«Проти» – немає,

недійсних бюлетенів – немає.

ВИСНОВОК

спеціалізованої вченої ради Д 29.051.11 при Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля МОН України про присудження Сльот Марині Олегівні наукового ступеня кандидата психологічних наук за науковою спеціальністю 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи»

25 квітня 2026 року

протокол № 10

Сльот Марини Олегівни «Соціально-психологічний супровід молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань», відгуків офіційних опонентів – доктора психологічних наук, професора Гейко Євгенії Вікторівни, кандидата психологічних наук Лиснички Ірини Петрівни, прилюдного захисту дисертації спеціалізована вчена рада

УХВАЛЮЄ:

Дисертаційна робота Сльот Марини Олегівни є самостійним, завершеним теоретико-емпіричним дослідженням із актуальної проблеми соціальної психології, психології соціальної роботи. Дисертаційне дослідження виконане у межах комплексних науково-дослідних тем кафедри практичної психології та соціальної роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля «Соціокультурні та психологічні аспекти адаптації

особистості в сучасному соціумі», «Соціально-психологічні основи розвитку адаптаційного потенціалу особистості засобами інноваційних психотехнологій в умовах трансформаційних змін сучасного суспільства».

Найбільш істотні результати дослідження:

– *запропоновано* дворівневу структуру моделі переживання втрати молоддю, представлену через психологічні новоутворення, які є наслідками втрати («психологічний образ втрати» – на подієво-рефлексивному рівні, «переживання втрати як духовне випробування» – на духовно-рефлексивному рівні, «психологічний зв'язок з травмою» – на обох рівнях);

– *визначено та систематизовано* соціально-психологічні чинники, що впливають на індивідуальний характер переживання молоддю втрати (характер ситуації втрати, сприйняття ситуації втрати, особливості втраченого, соціокультурний простір, соціально-психологічні особливості молоді, яка перебуває у ситуації втрати та травматичних переживань);

– *виявлено* соціально-психологічну специфіку перебігу процесу стадійності змін при відновленні молоді після втрат і травматичних переживань та *виокремлено* її соціально-психологічні ресурси на мікро-, мезо- та макро- рівнях;

– *розкрито* концептуальні й змістовно-процесуальні основи програми соціально-психологічного супроводу молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань, побудованої на засадах системно-цілісного, суб'єктно-діяльнісного, системно-структурного підходів, із запровадженням авторського курсу інтегративної музикотерапії, що поєднувала психотерапевтичний вплив музики та інших видів мистецтва.

Наукова новизна та теоретичне значення дослідження полягає у тому, що:

– *вперше: запропоновано* дворівневу структуру моделі переживання втрати молоддю, представлену через психологічні новоутворення, які є наслідками втрати («психологічний образ втрати» – на подієво-рефлексивному рівні, «переживання втрати як духовне випробування» – на духовно-рефлексивному рівні, «психологічний зв'язок з травмою» – на обох рівнях); *визначено та систематизовано* соціально-психологічні чинники, що впливають на індивідуальний характер переживання молоддю втрати (характер ситуації втрати, сприйняття ситуації втрати, особливості втраченого, соціокультурний простір, соціально-психологічні особливості молоді, яка перебуває у ситуації втрати та травматичних переживань); *виявлено* соціально-психологічну специфіку перебігу процесу стадійності змін при відновленні молоді після втрат і травматичних переживань та *виокремлено* її соціально-психологічні ресурси на мікро-, мезо- та макро- рівнях; *розкрито*

концептуальні й змістовно-процесуальні основи програми соціально-психологічного супроводу молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань, побудованої на засадах системно-цілісного, суб'єктно-діяльнісного, системно-структурного підходів, із запровадженням авторського курсу інтегративної музикотерапії, що поєднувала психотерапевтичний вплив музики та інших видів мистецтва;

– *поглиблено та уточнено*: уявлення про соціально-психологічні феномени, що характеризують процес і результат відновлення молоді після втрат і травматичних переживань та їх осмислення;

– *набули подальшого розвитку*: погляди на змістовну специфіку та соціально-психологічні трансформації в процесі відновлення молоді після втрат і травматичних переживань; підходи до засобів і технологій соціально-психологічного супроводу особистості в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань, зокрема молоді.

Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування психодіагностичного інструментарію для виявлення соціально-психологічних особливостей молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань; у розробці та операціоналізації дворівневої структури моделі переживання втрати молоддю. Теоретично та емпірично обґрунтовані положення дисертації можуть використовуватися з метою розробки програм соціально-психологічної допомоги молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань; як методичне забезпечення психодіагностики, психологічного консультування, психопрофілактики, психокорекції та психотерапії у роботі з молоддю в процесі її відновлення після втрат і травматичних переживань та бути рекомендовані для впровадження у Центрах психологічної та медико-соціальної реабілітації, соціально-психологічної допомоги, соціальної адаптації, відновлювального лікування та ін.

Надійність та вірогідність результатів дослідження забезпечені методологічним обґрунтуванням вихідних теоретичних позицій, використанням взаємодоповнюючих методів, що відповідають меті та завданням дослідження, репрезентативністю вибірки, поєднанням кількісних та якісних методів аналізу отриманих емпіричних даних, використанням методів математичної статистики з залученням сучасних програм обробки даних.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні та практичні положення дисертаційної роботи було представлено на науково-практичних конференціях, круглих столах, зокрема на *міжнародних*: III науково-практичній конференції молодих учених, аспірантів і студентів «Актуальні питання соціальної та практичної психології у координатах сучасних

парадигм» (Северодонецьк, 2015 р.), V науково-практичній конференції молодих учених, аспірантів і студентів «Сучасні проблеми гуманітарної науки і практики: філософський, психологічний та соціальний виміри» (Київ, Северодонецьк, 2016 р.), X дистанційній науково-практичній конференції з позитивної транскультуральної психотерапії Н. Пезешкіана «Позитивна психотерапія у крос-культурному світі: реальність, завдання, можливості» (Дніпро, 2020 р.), XXII міждисциплінарній науково-практичній конференції «Простір арттерапії: вектори зцілення у часи війни» (Київ, 2025 р.), 13th European Music Therapy Conference (Berlin, Germany, 23rd to 27th July, 2025), X науково-практичній конференції «Сучасні проблеми гуманітарної науки і практики: філософський, психологічний та соціальний виміри» (Ополе (Польща), Київ, 2025 р.), IX науково-практичній конференції «Актуальні питання здоров'язбереження у координатах сучасних парадигм» (Ополе (Польща), Київ, 2025 р.); з міжнародною участю: XVII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Соціально-психологічні проблеми трансформації сучасного суспільства» (м. Київ, 2025 р.), III Всеукраїнській науково-практичній конференції «Особистісне зростання в умовах воєнного часу: військовий та цивільний досвіди» (Київ, 2025 р.); *всеукраїнських*: науковій конференції «Особистість у діяльнісному підході: сучасний погляд» (Київ, 2019 р.), IV науково-практичній конференції «Арт-терапія в роботі психолога: інноваційні підходи» (Кропивницький, 2022 р.), Першій конференції з музикотерапії (Львів, 2024 р.), науковому круглому онлайн-столі «Здобутки української психології за воєнний час та ціна, яку вона платить за це» (Київ, 2025 р.), щорічному науковому круглому онлайн-столі «Наукова спадщина української психології: єдність минулого та теперішнього» (Київ, 2025 р.), доповідалися та обговорювалися на розширених засіданнях кафедри практичної психології та соціальної роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (2015-2025 р.р.).

Публікації. Основні положення й висновки дисертаційної роботи представлено у 22 публікаціях авторки, з яких 6 статей у наукових фахових виданнях із психології (з них 4 статті – у наукометричних виданнях, 1 з яких – у наукометричній базі Scopus), 16 публікацій – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій та інших виданнях.

Спеціалізована вчена рада вважає, що:

1. Дисертаційне дослідження Сльот Марини Олегівни «Соціально-психологічний супровід молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань» є самостійним науковим дослідженням, яке доповнює наукові знання про особливості соціально-психологічного

супроводу молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань.

2. Дисертація Сльот Марини Олегівни «Соціально-психологічний супровід молоді в процесі відновлення після втрат і травматичних переживань» є кваліфікованою науковою працею з відповідним обсягом основного тексту, оформленого відповідно до державного стандарту.
3. Дисертація відповідає п. 9, 11, 12, 13 постанови Кабінету Міністрів України № 567 (із змінами) від 24 липня 2013 р. про затвердження «Порядку присудження наукових ступенів» та положенню про спеціалізовану вчену раду наказу Міністерства освіти і науки України від 14.09.2011 р. № 1059 (із змінами) від 12.03.2012 р.
4. Сльот Марина Олегівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата психологічних наук з наукової спеціальності 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи».

На підставі результатів таємного голосування та прийнятого висновку спеціалізована вчена рада присуджує Сльот Марині Олегівні науковий ступінь кандидата психологічних наук з наукової спеціальності 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи».

Головуюча на засіданні
спеціалізованої вченої ради

доктор психологічних наук,
професор Н. Є. Завацька

Учений секретар засідання
спеціалізованої вченої ради

кандидат психологічних наук
доцент Г. М. Побокіна

25 квітня 2026 р.

Атестаційна справа зареєстрована у Міністерстві освіти і науки України
під № _____

Затверджено рішення спеціалізованої вченої ради про присудження
наукового ступеня кандидата психологічних наук рішенням атестаційної
колегії Міністерства освіти і науки України від " ____ " _____ 20__ року.

Видано диплом _____
(серія, номер)

Начальник відділу _____
(підпис) (прізвище, ініціали)